

odmevi

Prostovoljno delo
za planinstvo

V 3. številki letošnjega letnika Planinskega vestnika sem prebral članek, da naj sodelavci in dopisniki pošljejo poleg vseh drugih svojih podatkov še svojo davčno številko, da bi mu lahko izplačali honorar.

Spoštovani dopisniki, ni pošteno, da hočete plačilo za objavo svojega članka, ki ga napišete doma za pisalno mizo. Spomnite se tistih, ki so ali smo in še bomo ali bodo nosili polne nahrbtnike za naše planinske kočice, če bo to potrebno, pa ne bodo niti zahtevali, niti dobili nikakršnega honorarja. Poglejte markaciste, ki obnavljajo naše planinske poti po gorah: trudijo se, da bi bile te poti čimbolj varne, za to pa dobijo prav skromen honorar ali pa ga sploh ne dobijo. Planinski vestnik izhaja od leta 1895. Poskusimo vsi skupaj pridobiti v prihodnje čim več naročnikov in bralcev! Žal planinska društva in tudi Planinska zveza naredijo premalo, da bi se naklada povečala. Potrebna je reklama — nekaj tega sem opravil tudi sam čisto na lastno pobudo in pri tem imel nekaj uspeha.

Dopisniki, sodelavci, vsi gorniki in planinci ter vsi drugi ljubitelji narave, Planinski vestnik šteje že preko sto let, zato ga podprimo, da bo izhajal še naslednjih sto let, tudi še daleč v tretje tisočletje!

Hinko Kožar, PD Celje

Navada je že taka, da avtorji za svoja intelektualna dela pogosteje dobijo plačilo kot za fizična dela. Tudi v slovenski planinski organizaciji je bilo tako in je še vedno, čeprav se obe vrsti del — kar zadeva plačilo — vedno bolj približujeta: prostovoljnega dela je vedno manj, avtorski honorarji pa so na področju planinskega pisanja razmeroma skromni. Vendar so nekakšna spodbuda za pisce, ki jih zanima takšno ustvarjanje.

Skoraj zanesljivo ni stalnega sodelavca Planinskega vestnika, ki ne

bi predvsem njega dni v gorah opravil ogromno prostovoljnih delovnih ur največ pri obnavljanju koč in potov. Tam ni nihče spraševal po kakršnemkoli honorarju. Ko gre za planinsko pisanje, pa je drugače — in naj tako ostane. Kdor hoče, se avtorskemu honorarju tako in tako lahko odpove v korist katere od gorniških organizacij, kar masikdo v resnici tudi stori.

Marjan Raztresen

Zgled in zaupanje Boruta
Peršolje

Predavanje »14 x 8000« je bilo natanko to, kar mu **B. P.** oporeka: pripoved o prvih slovenskih vzponih na najvišje vrhove vseh štirinajstih osemstisočakov, in sicer po časovnem zaporedju. Vsi pomembni poskusi in vsi poznejši uspehi so umanjali, ker bi z njimi presegli zastavljeni okvir. V dokumentaciji, ki se pošilja po svetu, na pred kratkim končani razstavi »14 x 8000« in na istoimenskem kalendarju, ki bo izšel za leto 1998, pa je dovolj prostora za vse vzpone, za vse poskuse in tudi za vse stranske vrhove osemstisočakov, celo za imena vseh članov uspešnih odprav. Trditev o sprenevedanju torej velja za pisanje B. P. in le v najboljšem primeru se ga da opravičiti s pomanjkljivim znanjem.

O zgledih:

Slediti slabim je lahko, slediti dobrim je naporno. Tehnico zanje ima vsak človek sam, za pot se odloča po svoji svobodni volji. Toliko o izgovorih na zglede.

In še:

Ko se določeno ime izpostavlja kot problem, se dober namen prav lahko izrodi v medvedjo uslugo.

Tone Škarja

GRS, križi in zvezde

Dolgoletni naročnik Planinskega vestnika sem. Z veseljem prebiram vse, kar objavljate, s prijetnimi spomini na čase, ko sem vsak prosti trenutek preživel med vršaci in v stenah okoli domače Mojstrane. Včasih sem celo malce nevoščljiv

tistim planincem, ki jih danes njihove poti vodijo po daljnih gorstvih sveta. Njihovo zadovoljstvo pa je tudi moje, saj vem, da sem bil nekoč drobčen kamenček v mozaiku tistega, kar slovenski planinec in alpinist danes pomenita v svetu. Danes, ko mi invalidnost tega ne dopušča, se v duhu neštetokrat sprehajam po dolinah in grapah, plezam po stenah in grebenih, hodim po vrhovih in poteh in prenašam težke krošnje na Staničevo kočico, Križke pode in na Kredarico, se podim za vaškimi kozami po Grancišču in za ovčami v prvem snegu Med plazmi, po Vrtaški planini in pod Slemenju.

Spominjam se tistih dni, ko smo v Mojstrani ustanovili postajo Gorske reševalne službe in smo v prvih povojnih letih skoraj vsako poletno nedeljo bili na številnih reševalnih akcijah v Julijcih. Ker je nas Mojstrančanov bilo malo, samo štirje smo bili, smo največkrat sodelovali skupaj z Jeseničani in Kranjskogorci. V tistih časih sem bil najmlajši gorski reševalec v Sloveniji. Celo nekaj časa niso vedeli, kaj naj z menoj storijo, ker sem imel šele 16 let. Potem so šli preko tega in prav so storili. Ob sodelovanju mentorja in tihega vodje **Brojanovega Janeza** sem se vedno počutil varnega in sposobnega narediti tisto, kar so od mene pričakovali. Bil sem člen v verigi odločnih ljudi, ki so začeli graditi močno in sposobno GORSKO reševalno službo.

Tole pismo Vam, gospod urednik, pišem zaradi tega, ker sem v PV zasledil kar dva članka o gorskih reševalcih in proslavi petdesetletnice postaj GRS in v obeh naletel na skoraj enaki napaki.

Poročilo o 50-letnici GRS Mojstrane v 2. številki PV/97 na strani 86 govori, da sta še edina živa ustanovna člana GRS Mojstrana **August Delavec** in **Janez Brojan st.** Tudi jaz sem eden od prvih štirih članov in sem še vedno živ in lahko tudi povem, da sem tudi zdrav. Le pozabljen sem! Načelnika **Janeza Brojana ml.** sem po proslavi 50-letnice Postaje pismeno spomnil na to, da sem še živ in živim le 7 km od Mojstrane. Tudi na to sem ga

spomnil, da bi ob lepem jubileju postaje GRS Mojstrana moral nekdo v njenem imenu položiti šopek rož in prižgati svečo na grobu umrlega četrtega ustanovnega člana **Janeza Svolfšaka** na dovškem pokopališču. Pa od tega ni bilo nič.

Druga taka neprijetna dezinformacija je v 3. številki PV na strani 140—141 pod naslovom »Pol stoletja GRS Kranj«. Pisec članka med pokojne uvršča tudi **Joža Žvoklja**, za katerega vem, da je danes še vedno med živimi. Prav gotovo se počuti tako nekako kakor jaz. Z druge strani pa je prav gotovo zadovoljen, saj narodna modrost pravi, da tisti, katerega prehitro »pokopljejo«, še dolgo živi. Kolega Jože, iz srca Vam želim, da Vas Bog živi še dolga leta! Vas pa, gospod urednik, prosim, da dopisnike opomnite na zbranost pri delu in na resničnost povedanega.

Sprašujem se, zakaj ste objavili pismo gospoda **B. Praprotnika**, da odpoveduje PV. Prav tako pismo gospoda **Srečka Kranjca**, ki govori o križih, ki so tuji v naših gorah. Vas sprašujem, gospod urednik, kaj mislite o tej zadevi. Da ne sprašujem kar tja v en dan, moram povedati, kaj jaz mislim o tem. Sam se z obema gospodoma popolnoma strinjam, ampak le pod enim samim pogojem.

Če oba gospoda in tudi ostali, ki tako mislijo, lahko dokažemo, da so bili v času enoumja tudi proti temu, da je nekdo prepleskal častitljivi Aljažev stolp v krvavo rdečo packarijo in na streho postavil rdečo zvezdo, ki je dolga leta bila očiten tujek na slovenskem narodnem telesu. Ali pa, da je nekdo od njih dvignil glas proti velikanskemu napisu »NAŠ TITO« na Sabotinu nad Solkanom. Ali pa nad velikim napisom TITO na steni nad Bohinjsko Belo, ali nad enakim napisom z rdečo zvezdo na steni v Planini pod Golico. Tudi Maistrov stolp v Zavrhu v Slovenskih Gorah se je postavil z zvezdo in repetitor pod Planjskim vrhom na Možaklji nad Jesenicami. To je samo nekaj primerov novodobnih tujkov v naši domovini. Če spoštovani gospodje lahko dokažejo, da so bili v tistih časih proti njim tako, kakor so zdaj proti križem v

naših gorah, jih bom tudi jaz podprl. Če pa so bili tiho takrat, zares ne bi bilo odveč, če bi molčali tudi danes.

Matevž Šuštar

Zakaj je v gorah toliko nesreč

V letošnjem PV je na strani 132 objavljen članek z gornjim naslovom. Strinjam se z avtorjem, da se moramo na planinski izlet ali turo pripraviti. To med drugim pomeni prebrati opise poti v planinskem vodniku in slediti opis na karti. Planinska založba pri PZS izdaja planinske vodnike. Med njimi je **Petra Ficka** Kamniške in Savinjske Alpe (1993, ev. št. 130), ki ima na strani 37 zapisane opredeljene poti po zahtevnosti (lahka, zahtevna in zelo zahtevna). Na Krofičko, str. 190, *198, je pot zahtevna in na Puklovcu je tudi ustrezna tabla. Enako je zapisano v vodniku **Jožeta Dobnika** Slovenska planinska pot na strani 16 in dalje, ko je pri opisu navedena zahtevnost odseka. Upam, da bo tako tudi v novi izdaji vodnika po Karavankah.

Na planinskih kartah so te zahtevnosti različno narisane. Na karti Kamniške in Savinjske Alpe (1:50.000, 1996, ev. št. 150) sta, na primer, dve barvi, za lahko ena in druga za zahtevno in zelo zahtevno. Planinska karta Grintovci (1:25.000, 1994, ev. št. 138) ima vse tri oznake v rdeči barvi (črta, črtice, pikice — vedno preberi legendo, ker znaki še niso ustaljeni!).

Planinski vodniki so razpravljali o kategorizaciji označenih poti na 11. republiškem zboru (oktobra 1987, Mozirska koča na Golteh). Prva objava kategoriziranih poti je na karti Kranjska Gora z okolico (1:25.000, 1986) in na planinski karti Grintovci (1987, ev. št. 98). Seznam zahtevnih in zelo zahtevnih poti je objavil naš PV 1992/301.

Res je, da je katera pot, ki je zapisana kot lahka, na katerem od odsekov zahtevna; to še urejajo. Marsikaj o tem se bo slišalo verjetno tudi na zboru markacistov, ki je bil z začetka leta prestavljen na april ali maj. Mnogo o tem je bilo zapisano v

našem PV in tudi v časopisu Delo. Tako sledi, da se za planinsko turo pravočasno pripravimo z ustrezno literaturo, ki je naprodaj in jo je prav lahko nabaviti.

Opozoriti velja, da je Komisija za pota pri PZS pripravila nove enotne smerne table, ki bodo imele precej podatkov, ki so potrebni hodcu po naših planinskih poteh (PV 1997/143). Nekaj jih je že postavljenih, zamenjava pa bo trajala kar lep čas.

Božo Jordan

iz planinske literature

Atlas ferat v Alpah

Zavarovane plezalne poti, z jeklenicami, klini in lestvami opremljene poti v alpskem skalovju, obstajajo že okoli 150 let, za priznano gorniško panogo posebnega udejstvovanja pa veljajo šele od šestdesetih let tega stoletja. Zdaj je med Dunajem in francoskimi najbolj zahodnimi izrastki Alp skoraj 500 takih poti — in vedno več »feratnih frikov«, ki so jim cilj jeklene poti.

Kar 481 ferat in zavarovanih plezalnih poti v Alpah je opisanih v **Eugena E. Hüslerja** delu »Hüslerjev atlas zavarovanih plezalnih poti v Alpah (Hüslers Klettersteig — Atlas Alpen), ki je izšlo v založbi Bruckmann v Münchnu. Eugen E. Hüsler verjetno najbolje pozna sceno, ki je povezana z alpskimi zavarovanimi plezalnimi potmi, saj je največji del teh poti sam večkrat prehodil in preplezal. V njegovem atlasu so na začetku zbrane najpomembnejše informacije o izhodiščih, časih hoje in plezanja, načinu zavarovanja in o potekih poti. V nadaljevanju avtor popisuje svoja osebna opažanja in ocene in daje poleg tega čisto individualne nasvete — zanj najlepše zavarovane plezalne poti so označene z »zlato lestvico«.

Razpon zavarovanih plezalnih poti v Alpah je od prav lahkih zavarovanih poti do napornih in zahtevnih smeri v navpičnem skalovju. Hüslerjeva razdelitev po težavnost-